

NEKA OTVORENA PITANJA U PRIMJENI INSTITUTA PRIVREMENOG UVOZA PLOVILA SUKLADNO ANEKSU C MEĐUNARODNE KONVENCIJE O PRIVREMENOM UVOZU

Some Open Questions in the Application of the Institute of Temporary Import of Craft in Compliance With Annex C of the International Convention of Temporary Import

UDK 336.2:339.5
Pregledni članak
Review

Sažetak

Jedno od osnovnih načela na kojemu se temelji carinsko i porezno pravo zemalja Europske unije, Hrvatske i mnogih drugih zemalja jest da nema opravdanja za naplatu carine i drugih uvoznih davanja na uvezenu robu koja se u carinskom području te zemlje zadržava samo određeno vrijeme i, budući da se ne uključuje u gospodarski tijek, ona ne konkurira robi proizvedenoj na njezinu području. Mnoštvo je razloga pritom što se sve više u međunarodnoj trgovini pojavljuje i potreba za privremenim uvozom i izvozom roba, pa ovaj institut ima značajno mjesto u carinskom i vanjsko-trgovačkom sustavu svake zemlje.

U primjeni instituta privremenog uvoza plovila, tijekom se posljednjih godina u Republici Hrvatskoj pojavilo više otvorenih pitanja dijelom povezanih sa samom provedbom inspekcijskih nadzora na moru i u marinama te drugim mjestima odobrenima za smještaj i čuvanje plovila, a dijelom s upravnim i prekršajnim predmetima koji su u razmatranju carinskih tijela. Pri tome uočene su određene neujednačenosti i različitost u postupanju u gotovo identičnim ili veoma sličnim okolnostima, a što je dijelom posljedica različita shvaćanja i tumačenja brojnih naputaka i mišljenja u svezi s privremenim uvozom plovila.

U članku je autor pokušao dati odgovore na najveće dvojbe i neka otvorena pitanja u primjeni instituta privremenoga uvoza plovila uz potpuno oslobođenje od plaćanja carine na osnovi Aneksa C Istanbulske konvencije.

Ključne riječi: privremeni uvoz plovila, hrvatski i strani državljanin, rezident i nerezident, ovlaštenu opunomoćenik, prebivalište, uobičajeno boravište, dvojno državljanstvo, privatna i komercijalna uporaba plovila, carinsko područje, „off shore“ tvrtka, LLC tvrtka, dvostruko oporezivanje, „acquis communautaire“, vinjeta, marina, skladište tipa E, popis posade, putnika i osoba.

Summary

One of the main principles on which custom and tax legislation of the countries of European Union, Croatia and many other countries states that there's no justification for custom and other import dues on the goods imported which is present on the territory just temporarily and since it is not included into economic course it doesn't compete with the goods produced there. There are plenty of reasons why there is a necessity for temporary import and export of goods and this institute plays a significant role in custom and commercial system of each state.

In the application of temporary import of craft, recently in Croatia there have been various open questions partly related to the realization of inspection surveys at sea and in marinas and other places approved for craft storage and custody, and partly with administrative and offense cases discussed by Custom bodies. Some unbalance as well as differences in the appliance in identical and similar circumstances as a consequence of different comprehension and interpretation of numerous instructions and opinions related to temporary craft import.

The article has tried to answer to the greatest doubts and some open questions in the application of the institute of temporary import of craft with complete tax annulment based on Annex C of Istanbul Convention.

* Željko Dominis, dipl. ing. pomorskog prometa, Dubrovnik

Key words: temporary import of craft, Croatian/foreign citizenship, resident, non resident, authorized assignee, residence, usual habitation, double citizenship, private and commercial craft usage, custom area, "off shore" company, LLC company, double taxation, "acquis communautaire", vignette, marina, storehouse type E, list of passengers, crew and persons.

1. Uvod

Introduction

Za plovila koja se privremeno uvoze u carinsko područje Republike Hrvatske, postupak privremenog uvoza obavlja se uz potpuno oslobođenje od plaćanja carine na osnovi Aneksa C¹ Konvencije o privremenom uvozu (NN - Međunarodni ugovori, br. 16/98. i 1/03. – dalje u tekstu: Istanbulska konvencija)² i na temelju odredaba propisanih člancima od 145. do 152. Carinskog zakona (NN, br. 78/99., 94/99., 117/99. - ispravak, 73/00., 92/01., 47/03., 140/05. i 138/06.) i članaka od 260. do 297. Uredbe za provedbu Carinskog zakona (NN, br. 161/03., 69/06. i 5/07.).

Kad se govori o privremenom uvozu plovila, bitno je razlikovati uvozi li ono u Republiku Hrvatsku privremeno strani ili hrvatski državljanin koji ima pravo na privremeni uvoz plovila uz potpuno oslobođenje od carinskih davanja, ili je to hrvatski državljanin (koji može imati i dvojno državljanstvo) koji nema pravo na privremeni uvoz uz potpuno oslobođenje od carinskih davanja.

Tijekom cijele godine, sukladno svojim ovlastima, Carinska uprava Republike Hrvatske u suradnji s ostalim državnim institucijama - Ministarstvom mora, turizma, prometa i razvitka, lučkim kapetanijama i Ministarstvom unutarnjih poslova - provodi carinski nadzor i carinske provjere plovila na teritorijalnom moru i unutrašnjim vodama Republike Hrvatske ili smještenih u lukama, pristaništima i drugim mjestima u hrvatskom carinskom području. Kad se utvrde nepravilnosti u uporabi plovila pod stranom zastavom, pokreću se postupci za naplatu carinskog duga i poreza za plovila onim vlasnicima koji krše odredbe Istanbulske konvencije i Carinskog zakona. Jednako tako, ako su ostvarene sve zakonske pretpostavke, protiv vlasnika i/ili korisnika plovila pokreću se i prekršajni postupci što ih provode vijeća za prekršaje u određenim carinarnicama.

Međutim, tijekom proteklih godina u primjeni navedenoga instituta pojavilo se više otvorenih pitanja dijelom povezanih sa samom provedbom inspekcijskih nadzora na moru i u marinama te drugim mjestima

odobrenima za smještaj i čuvanje plovila, a dijelom s upravnim i prekršajnim predmetima koji se razmatraju u carinarnicama. Pritom su uočene određene neujednačenosti i različitost u postupanju u gotovo jednakim ili veoma sličnim slučajevima, a što je dijelom posljedica različita shvaćanja i tumačenja brojnih naputaka i mišljenja povezanih s privremenim uvozom plovila. Osim toga zamijećeno je da se pojedine carinarnice pozivaju i na naputke koji su stavljeni izvan snage.

Najveće dvojbe i neka otvorena pitanja u postupcima i svakodnevnom radu carinskih službenika u primjeni ovoga instituta na osnovi Aneksa C Istanbulske konvencije, poglavito se odnose na:

- utvrđivanje ispunjavanja dvaju kumulativnih uvjeta iz članka 5. Aneksa C Istanbulske konvencije kao osnove za zakonitost stavljanja plovila u postupak privremenog uvoza,
- mogućnost da strano plovilo u carinsko područje Republike Hrvatske dopremi opunomoćenik vlasnika plovila, kako morskim, tako i kopnenim putem,
- mogućnost da opunomoćenik vlasnika plovila stavi plovilo u postupak privremenog uvoza,
- mogućnost boravka rezidenta kao putnika uz nerezidenta – vlasnika plovila na privremeno uvezenom plovilu,
- mogućnost da rezident upravlja i/ili se koristiti privremeno uvezenim plovilom - kad i u kojim okolnostima,
- način utvrđivanja (i dokazivanja) koristi li se privremeno uvezenim plovilom rezident ili nerezident.

2. Privremeni uvoz plovila u Republiku Hrvatsku

Temporary Import of Craft in the Republic of Croatia

Kad je riječ o privremenom uvozu, Istanbulska konvencija u okviru Aneksa C omogućuje privremeni uvoz plovila uz potpuno oslobođenje od plaćanja uvoznih davanja i uz propisane uvjete:

- ako su registrirana izvan carinskog područja zemlje privremenog uvoza,
- ako ih rabe osobe s prebivalištem također izvan toga carinskog područja, ali samo u privatne, a ne i u komercijalne svrhe.

To određuju i hrvatski carinski propisi, pa je tako, prema odredbama članka 265. Uredbe za provedbu carinskog zakona, propisano da će se odobriti potpuno oslobođenje od plaćanja uvoznih davanja za privremeni uvoz cestovnih, željezničkih, zračnih, morskih i riječnih prijevoznih sredstava ako su ispunjeni uvjeti:

- da su registrirana izvan carinskog područja Republike Hrvatske i na ime osobe izvan carinskog područja, a nisu registrirana da su u vlasništvu osoba sa sjedištem izvan carinskog područja Republike Hrvatske,

¹ Aneks C Konvencije o privremenom uvozu o prijevoznim sredstvima zamijenio je dotadašnje tri konvencije: Carinsku konvenciju o privremenom uvozu komercijalnih cestovnih vozila, Carinsku konvenciju o privremenom uvozu privatnih cestovnih vozila i Carinsku konvenciju o privremenom uvozu izletničkih plovila i zrakoplova za privatnu uporabu.

² Svjetska carinska organizacija (*World Customs Organisation* – skraćeno: WCO) izradila je sveobuhvatnu Konvenciju o privremenom uvozu, koja je sačinjena u Istanbulu 26. lipnja 1990. (iz tog se razloga naziva i Istanbulska konvencija), koja je stupila na snagu 27. studenog 1990., a zamijenila je dotad brojne međunarodne konvencije o privremenom uvozu robe. Uredbom Vlade Republike Hrvatske donesenom na sjednici 12. studenoga 1998., Republika Hrvatska pristupila je toj konvenciji. Za Republiku Hrvatsku ona je stupila na snagu 1. lipnja 1999.

- da ih upotrebljava osoba s uobičajenim boravkom izvan carinskog područja Republike Hrvatske.

Iz tih odredba proizlazi da se institutom privremenoga uvoza prema Aneksu C Konvencije o privremenom uvozu mogu koristiti i strani državljani koji svojim plovilima dolaze na privremeni boravak u Republiku Hrvatsku i hrvatski državljani koji imaju uobičajeno mjesto stanovanja izvan hrvatskoga carinskoga područja, što znači da u carinskom području izvan carinskog područja Republike Hrvatske imaju prebivalište ili uobičajeno boravište.

Potrebno je istaknuti da pravo na privremeni uvoz bez carinskih formalnosti ne oslobađa odnosnu osobu od obveze poštovanja drugih obveza propisanih za ovaj carinski institut - uredne registracije plovila u inozemstvu, maksimalnog razdoblja privremenoga uvoza, obvezatnog povratka privremeno uvezene robe u inozemstvo ili njihove predaje na čuvanje ovlaštenoj osobi, te obavljanja svih drugih formalnosti što proizlaze iz drugih propisa (primjerice pomorskih).

Neispunjavanje nekih od navedenih uvjeta za privremeni uvoz ima za posljedicu zlouporabu instituta privremenog uvoza, pa time i obilježje djela carinskoga prekršaja.

Izmjenama i dopunama Uredbe za provedbu Carinskog zakona (NN, br. 69/06.) produžen je rok obveznog završetka postupka privremenog uvoza za privatnu uporabu plovila u morskom i riječnom prometu s dotadašnjih 6 na 18 mjeseci, čime je obavljena daljnja uskladba našega ukupnog zakonodavstva sa zakonima i standardima Europske unije, a što je naša obveza u započetim pristupnim pregovorima koji se vode o cjelokupnoj materiji „*acquis communautaire*“³.

Sukladno tim novim odredbama u carinskim propisima, osobni automobili, prikolice za stanovanje (kamp-prikolice) i druga prijevozna sredstva, te zrakoplovi za privatnu uporabu, kao i dosad se mogu i dalje privremeno uvoziti i ostati u Republici Hrvatskoj najduže 6 mjeseci u dvanaestomjesečnom razdoblju, dok plovila za morski i riječni promet za privatnu upotrebu mogu ostati 18 mjeseci.

3. Prvi kumulativni uvjet – registracija plovila izvan carinskog područja zemlje privremenoga uvoza

First Cumulative Prerequisite – Registration of Craft out of Custom Area of the County of Temporary Import

Povezano s utvrđivanjem statusa plovila koja viju strane zastave, brojnim inspekcijskim nadzorima koje su posljednjih godina proveli carinski inspektori u marinama na našem Jadranu, ustanovljeno je da je velik broj plovila s tzv. zastavama pogodnosti. Iz tog popisa iščitava se da je „bestseller“, izgleda, zastava Delaware (SAD), a slijede

zastave: Guinea-Bissau, Belize, Bahamas, Cayman Islands, St. Vincent & The Grenadines, British Virgin Islands, i dr. (vidi sliku 1.). Zanimljivo je da se vlasništvo nad plovilima s tim zastavama većinom odnosi na hrvatske, a ne na strane fizičke ili pravne osobe. Također se u većini takvih slučajeva radi o osnivanju tzv. *off shore* tvrtke u inozemstvu, koja je vlasnik plovila, a vlasnik je takve tvrtke hrvatski državljanin.

Slika 1. Zastave pogodnosti

Figure 1. Flags of convenience

Brojne posredničke agencije u hrvatskim tiskovinama i specijaliziranim časopisima otvoreno reklamiraju svoje usluge u koje se ubraja i porezno savjetovanje, osnivanje rezidentnih računa i *off-shore* kompanija, uključujući i skrb o njihovu poslovanju. Tako, primjerice, u nekim hrvatskim nautičkim časopisima brojni su oglasi s ponudama za osnivanje *off shore* tvrtke i/ili registracije jahte u inozemstvu. U uvodu jedne od takvih ponuda stoji: „Registriranje brodova i jahti na strane zastave jedna je od djelatnosti kojom se bavimo već više od 20 godina tako da bi jahte svih naših dosadašnjih zadovoljnih klijenata mogle napuniti nekoliko hrvatskih marina.“ U nastavku se dalje navodi: „Registracija plovila na tax free područjima - Registracija plovila u Panami, Bahama, Belizeu, SAD-u, Gibraltaru, na Sejšelima, Caymanskim otocima, Cookovim otocima, Marshallovim otocima, Samoi, Republici Vanuatu, St. Vincent & The Grenadines [...] Pored tih usluga pružamo i ostale *offshore* usluge (osnivanje poduzeća, bankovni računi,...).“

3.1. Što je *off shore* tvrtka?

What is Off Shore Company?

Off shore tvrtke ili, kako se još nazivaju, „nerezidentne tvrtke“ sve više postaju trend u širim nautičkim krugovima zbog minimalne kontrole i minimalnih poreza uz maksimalnu mogućnost poslovanja širom svijeta.

Dakle, *off shore* tvrtku najjednostavnije možemo definirati kao pravno tijelo registrirano po zakonima dotične države što svoje poslovanje obavlja izvan države u kojoj je registrirano. Znači da takve tvrtke posluju samo sa zemljama izvan svoje jurisdikcije, i upravo zbog toga što su vlasnici nerezidenti ne trebaju platiti porez, ili je on minimalan (ovisno o državi). Takve tvrtke mogu se, naravno, osnovati samo u državama koje pružaju takvu mogućnost. Drži se da prednost takvih tvrtka leži u tajnosti vlasništva i maksimalnoj diskreciji u poslovanju.

Ono što je iznimno zanimljivo i privlačno u svemu tomu jest činjenica da takve tvrtke nisu obvezne plaćati porez na dobit i, ono što je još važnije, nemaju obvezu predavati nikakve porezne izvještaje o poslovanju.

³ *Acquis communautaire*, skraćeno *acquis* („nasljeđe“ ili „stečevina“ Zajednice) francuski je termin kojim se u okviru EU koristi za skup prava i obveza koje obvezuju i povezuju sve zemlje članice unutar EU-a. Pridržavanje *acquisa* omogućuje EU održavanje unutarnje kohezije i nastavak integrativnih procesa, bez obzira na povećavanje broja zemalja članica novim proširenjem.

Osnivanje takvih tvrtki je, uz sve to, veoma jednostavno i veoma brzo.

3.2. „Poslovanje“ putem *off shore* tvrtke

“Management“ by Means of “off shore“ Company

Samo po sebi nameće se pitanje zašto je tako velik broj jahta i luksuznih brodova registrirano baš u Delawareu (SAD).

Odgovor možda možemo pronaći u tekstu objavljenom u jednoj tiskovini:

„Pravni propisi u Delawareu ne zabranjuju strano vlasništvo ili menadžment, a jednako tako ne zahtijevaju nazočnost u Delawareu, osim registriranog ureda i registriranog agenta. Jedini potrebni dokument koji mora biti podnjet u Delawareu je kratki certifikat formiranja (certificate of formation). Stoga je diskrecija u potpunosti očuvana jer vlasnici i menadžeri nisu obvezni biti imenovani na ovom dokumentu. Pripremanje, izvršenje i podnošenje ovog certifikata mora obaviti ovlaštena osoba.

Europljani i ostali nerezidenti SAD-a koji se koriste Delaware LLC⁴, mogu imati tradicionalne porezne olakšice partnerstva (ortakluka) i druge olakšice koje su u svezi s međunarodnim poreznim planiranjem. Ako Delaware LLC ima članove koji nisu obvezni plaćati savezni porez na dobit u SAD-u, ako oni nemaju nikakav posao na teritoriju SAD-a i ne stječu nikakvu dobit u SAD-u, tada, po sadašnjem zakonu, nisu obvezni plaćati savezni porez na dobit SAD-a ako su nerezidentni stranci u SAD-u.

Osim toga, otvaranjem Delaware off-shore tvrtke ili korporacije osim izbjegavanja plaćanja poreza i taksu vi ćete zaštititi svoju imovinu – svoju jahtu, gliser, nekretninu ili zrakoplov. Strukturirajte LLC tvrtku tako da ima tri klase članova. To ćete napraviti tako što ćete formirati LLC tvrtku uključivši i vaše nasljednike kao članove Klase B i Klase C. Na ovaj način plovilo će biti zaštićeno od sudskih sporova protiv vas osobno, a vi ćete osobno biti zaštićeni od sudskih sporova vezanih za vaše plovilo. Također možete osnovati više tvrtka. Prva tvrtka je LLC tvrtka. To je zapravo vaša tvrtka preko koje radite, kontaktirate s klijentima, u njeno ime primate uplate, plaćate,... itd. Korištenje LLC tvrtkom za vaše poslovanje potpuno odvaja vaše poslovanje od vas osobno. Ta tvrtka štiti vašu privatnu imovinu, ali nije vlasnik nikakve imovine. Za svaku jahtu ili brod koji posjedujete registrira se posebna LLC tvrtka, koja postaje

vlasnik predmetnih plovila i onda se isti ustupaju vašoj prvoj tvrtki posebnim ugovorom o najmu - leasingu.“

Iz navedenoga je razvidno na koji način mnogi hrvatski državljani (mogu imati i dvojno državljanstvo) fiktivno ostvaruju pravo na privremeni uvoz plovila uz potpuno oslobođenje od carinskih davanja, a na koje stvarno i faktički nemaju pravo.

Zato je velika odgovornost na carinskim službenicima da tijekom inspekcijskog nadzora prepoznaju sve takve slučajeve, prikupe dostatno dokaza i sve takve zloporabe sa stranim plovilima procesuiraju.

4. Drugi kumulativni uvjet – uporaba plovila osoba s prebivalištem izvan carinskoga područja zemlje privremenog uvoza u privatne svrhe

Second Cumulative Prerequisite – the Usage of Craft of Persons who Live Out of Tax Area of the Country of Temporary Import for Private Goods

4.1. Privremeni rezidentov i nerezidentov uvoz plovila

Temporary Resident and Non-Resident Import of Craft

Kad se govori o privremenom uvozu plovila, kako je već naglašeno, mora se razlikovati uvozi li plovilo privremeno u Republiku Hrvatsku strani državljanin (nerezident) ili hrvatski državljanin koji ima pravo na privremeni uvoz plovila uz potpuno oslobođenje od carinskih davanja, ili je to hrvatski državljanin (rezident koji može imati i dvojno državljanstvo) koji nema pravo na privremeni uvoz uz potpuno oslobođenje od carinskih davanja.

U smislu odredaba članka 265. Uredbe za provedbu Carinskog zakona smatra se da pravo na privremeni uvoz imaju hrvatski državljani koji u inozemstvu raspolažu stambenim prostorom po osnovi vlasništva ili drugoj osnovi, posjeduju radnu dozvolu u odnosnoj državi i stvarno radi obavljanja rada borave u toj državi na temelju dozvole boravka od najmanje 183 dana u kalendarskoj godini. Ispunjavanje tih okolnosti odnosno osobe moraju dokazati vjerodostojnim ispravama; primjerice dokazom o raspolaganju stambenim prostorom, dozvolom za rad, dokazom o zaposlenju te ispravama o isplata plaće, uplatama zdravstvenoga ili mirovinskog osiguranja i slično.

Iz navedenoga je razvidno da su za ocjenu predmetne problematike definicije pojmova „rezident“ i „nerezident“ veoma važne i bitne.

4.2. Rezident

Resident

Sukladno odredbama članka 3. Zakona o porezu na dohodak (NN, br. 177/04.) rezident je fizička osoba koja u

⁴ LLC - dioničarsko društvo s ograničenom odgovornosti (engl. *Limited Liability Company*). Društvo s ograničenom odgovornošću (LLC) je oblik pravne osobe koji postaje sve popularniji u SAD-u, iako već desetljećima postoji u više desetina zemalja uključujući i Njemačku i Francusku. LLC je „hibridno“ poslovno sredstvo koje kombinira najbolje osobine korporacije i partnerstva (ortakluka). Kao i korporacija, LLC legalno postoji odvojeno od svojih vlasnika, isto tako njezini vlasnici i menadžeri nisu osobno odgovorni za njezine dugove i obaveze. LLC može biti posredničko pravna osoba zbog poreza, tako da je ova osobina pogodna Europljanima, koji na ovaj način legalno izbjegnu američki porez. Poslovanje i upravljanje takvom firmom može biti regulirano pisanim sporazumom između njezinih vlasnika koji nije javan.

Republici Hrvatskoj ima prebivalište ili uobičajeno boravište. To je također fizička osoba bez prebivališta ili uobičajenoga boravišta, a koja je zaposlena u državnoj službi Republike Hrvatske i po toj osnovi prima plaću.

Prema članku 2. Odluke o prikupljanju podataka za potrebe sastavljanja platne bilance, stanja inozemnog duga i stanja međunarodnih ulaganja (NN, br. 150/03., 70/05., 8/05. i 35/06.) i članku 2. Odluke o prikupljanju podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom (NN, br. 136/05. i 24/06.) pod pojmom „rezident“ smatraju se:

- pravne osobe sa sjedištem u Republici Hrvatskoj osim njihovih podružnica u inozemstvu,
- podružnice stranih trgovačkih društava i trgovaca pojedinaca upisane u registar koji se vodi kod tijela državne vlasti ili uprave u Republici Hrvatskoj,
- trgovci pojedinci, obrtnici i druge fizičke osobe sa sjedištem ili prebivalištem u Republici Hrvatskoj koje samostalnim radom obavljaju gospodarsku djelatnost za koju su registrirane,
- fizičke osobe s prebivalištem u Republici Hrvatskoj,
- fizičke osobe koje borave u Republici Hrvatskoj na osnovi vrijedeće boravišne dozvole u trajanju od najmanje 12 mjeseci,
- diplomatska, konzularna i druga predstavništva Republike Hrvatske u inozemstvu koja se financiraju iz državnoga proračuna i hrvatski državljani zaposleni u tim predstavništvima i članovi njihovih obitelji osim diplomatskih i konzularnih predstavnika stranih zemalja te članova njihovih obitelji,
- diplomatska, konzularna i druga predstavništva Republike Hrvatske u inozemstvu koja se financiraju iz državnoga proračuna i hrvatski državljani zaposleni u tim predstavništvima te članovi njihovih obitelji.

Porezna obveza rezidenta utvrđuje se prema načelu svjetskoga dohotka, dakle mu se oporezuje dohodak ostvaren prema svim izvorima dohotka (od nesamostalnoga rada, od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, od osiguranja i drugi dohoci) u tuzemstvu i u inozemstvu.

4.3. Nerezident

Non Resident

Sve druge osobe koje nisu navedene u točki 4.2. prema odredbama u spomenutim odlukama, smatraju se nerezidentima.

Sukladno odredbama članka 4. Zakona o porezu na dohodak, nerezident je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema ni prebivalište ni uobičajeno boravište, a na njezinu području ostvaruje dohodak koji se oporezuje prema odredbama toga Zakona.

Sukladno odredbama članka 3. Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 95/05. i 96/06.) porezni je obveznik

rezident prema članku 3. Zakona, a nerezident prema članku 4. Zakona. Ako porezni obveznik tijekom poreznog razdoblja promijeni status rezidenta u nerezidenta, i obratno, nastaju dva odvojena razdoblja za utvrđivanje poreza na dohodak, pa se za oba podnosi jedna godišnja porezna prijava kako je propisano Zakonom i Pravilnikom.

4.4. Pravo osoba koje imaju dvojno državljanstvo na privremeni uvoz plovila

Rights of the Persons who have Double Citizenship on Temporary Import of Craft

Za osobe s dvojnim državljanstvom (hrvatsko i neko drugo) bitna je okolnost pri uvozu plovila uz potpuno oslobođenje od uvoznih davanja i okolnost je li se hrvatski državljanin vratio u Republiku Hrvatsku, gdje živi, radi, dakle ostvaruje dohodak, te ostvaruje i druga prava - primjerice prava iz mirovinskoga i zdravstvenog osiguranja i drugo.

Ako se takva osoba nalazi u Republici Hrvatskoj i tu ostvaruje sva navedena prava, ona je dužna plovilo staviti u carinski postupak puštanja robe u slobodan promet i za njega platiti cjelokupan carinski dug.

Međutim, ako hrvatski državljanin sva navedena prava ostvaruje u inozemstvu, takvo plovilo može uvesti u Republiku Hrvatsku uz potpuno oslobođenje od plaćanja uvoznoga carinskog duga, temeljem Istanbulske konvencije i hrvatskih carinskih propisa.

4.5. Prebivalište i uobičajeno boravište

Residency and Usual Habitation

Brodovi i drugi plovni objekti registrirani izvan carinskog područja Hrvatske i u vlasništvu osoba s prebivalištem na području druge države koji su namijenjeni ponovnom izvozu, mogu biti privremeno uvezeni u hrvatsko carinsko područje (unutarnje morske vode i teritorijalno more) bez plaćanja uvoznih carinskih davanja i poreza. Međutim, time se mogu koristiti samo osobe koje nemaju prebivalište u Hrvatskoj, dakle one s uobičajenim boravištem izvan područja Hrvatske.

Pojmovi „prebivalište“ i „uobičajeno boravište“ definirani su u odredbama članka 37. Općeg poreznog zakona (NN, br. 27/00.).

Porezni obveznik ima prebivalište ondje gdje ima stan u vlasništvu ili posjedu neprekidno najmanje 183 dana u jednoj ili u dvije kalendarske godine. Boravak u stanu pritom nije obavezan.

Ako porezni obveznik u Hrvatskoj ima u vlasništvu ili posjedu više stanova, prebivalište mjerodavno za oporezivanje utvrđuje se prema mjestu prebivališta obitelji, a za samca prema mjestu u kojemu se pretežno zadržava ili prema mjestu iz kojega pretežno odlazi na rad ili obavljanje djelatnosti.

Ako porezni obveznik ima prebivalište u tuzemstvu i inozemstvu, drži se da je tuzemni porezni obveznik.

Uobičajeno boravište ima porezni obveznik u onomu mjestu gdje se zadržava u okolnostima na temelju kojih se može zaključiti da on u tom mjestu ili na tom području ne boravi samo privremeno. Uobičajenim boravištem smatra se stalan ili vremenski povezan boravak u trajanju od najmanje 183 dana u jednoj ili u dvije kalendarske godine.

Za određivanje uobičajenog boravišta nisu važni kratkotrajni prekidi boravka koji ne traju dulje od jedne godine.

4.6. Određivanje rezidentnosti

Determining Residency

Uzimajući u obzir međunarodnu pravnu normu o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, to jest modele ugovora o izbjegavanju međunarodnoga dvostrukog oporezivanja (OECD, UN, SAD, ostale države) u primjeni međunarodnih ugovora o izbjegavanju međunarodnoga dvostrukog oporezivanja u hrvatskom pravnom sustavu, ako je fizička osoba, prema članku 4. stavku 1. Model-ugovora OECD, rezident obiju država ugovornica, primjenjuje se prvi supsidijarni kriterij.

Dakle, kad je fizička osoba rezident obiju država ugovornica, njezin se status određuje na sljedeće načine:

- smatra se rezidentom države u kojoj fizička osoba ima prebivalište (stalno mjesto stanovanja),
- ako fizička osoba ima prebivalište (stalno mjesto stanovanja) u objema državama, rezidentnost se određuje prema tomu gdje je središte njezinih životnih interesa, to jest u kojoj su državi njezine osobne i ekonomske veze bliskije; drugim riječima: smatra se rezidentom države s kojom ima uže osobne i gospodarske veze (središte životnih interesa),
- ako i taj supsidijarni kriterij ne da odgovor jer se ne može ustanoviti u kojoj je državi veća bliskost osobnih i ekonomskih veza, ili ako fizička osoba nema prebivalište ni u jednoj od država ugovornica, rezidentnost se određuje prema tome u kojoj državi osoba ima uobičajeno mjesto stanovanja (uobičajeno boravište), dakle se smatra rezidentom samo one države ugovornice u kojoj ima uobičajeno boravište,
- ako fizička osoba ima uobičajeno boravište u objema državama ugovornicama ili ga nema ni u jednoj od njih, smatra se rezidentom države ugovornice čiji je državljanin,
- ako je fizička osoba državljanin obiju država ugovornica ili nije državljanin nijedne od njih, ovlaštena tijela država ugovornica međusobnim dogovorom odlučuju čiji je rezident.

5. Drugi propisi koji se odnose na privremeni uvoz stranih plovila

Other Regulations Relating to the Temporary Import of Foreign Craft

Nautički turizam jedan je od dijelova turizma za koji smo se odlučili i koji će se, to je posve izvjesno, i u budućnosti intenzivno poticati i razvijati. Kao gospodarska aktivnost koja zadire u različite gospodarske grane i djelatnosti (pomorstvo, smještaj plovila, iznajmljivanje plovila, ugostiteljstvo, prodaja i servis plovila, nautički sajmovi i sl.) i koja je uvjetovana zahtjevima i propisima iz više područja (pomorstvo, carina, porez i dr.), zahtijeva od svih sudionika u tom postupku izvanredno poznavanje zakonske uređenosti za to područje kako bi se spriječile sve one brojne nelegalne aktivnosti sa stranim plovilima na našem moru, a koje, što izravno, a što neizravno, nanose golemu i teško mjerljivu štetu državnom proračunu.

Drugim riječima to, s jedne strane, znači ne samo dobro poznavanje osnovnih domaćih i međunarodnih propisa nego i cijeloga niza drugih zakona i podzakonskih propisa za nautički turizam. S druge pak strane, to znači i njihovu međusobnu usklađenost i usklađenost s odgovarajućim propisima Europske unije. Ako je, primjerice, Carinski zakon u potpunosti usklađen s propisima Europske unije, a neke odredbe Pomorskog zakonika (NN, br. 181/04.) nisu u skladu s Carinskim zakonom, razvidno je da Pomorski zakonik nije u potpunosti sukladan propisima Europske unije, pa bi u tom smislu bila potrebna žurna uskladba.

Dakle, kad općenito govorimo o korištenju plovilima sa stranom zastavom, ona se rabe sukladno svim propisima koji se primjenjuju na takva plovila kada dolaze i plove teritorijalnim morem i unutrašnjim morskim vodama Republike Hrvatske, a što je, uz već navedene međunarodne konvencije i domaće carinske i porezne propise, sadržano i propisano domaćim i međunarodnim carinskim, pomorskim i drugim pravnim aktima, te propisima što se odnose na prijelaz državne granice.

6. Dolazak, boravak i odlazak plovila strane državne pripadnosti

Arrival, Stay and Departure of Foreign Craft

6.1. Dolazak

Arrival

Zapovjednik brodice ili jahte strane državne pripadnosti koja uplovljava u Hrvatsku morskim putem, sukladno odredbama članka 4. Uredbe o uvjetima za dolazak i boravak stranih jahta i brodice namijenjenih športu i razonodi u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, dužan je najkraćim putem uploviti u najbližu luku otvorenu za međunarodni promet radi obavljanja granične kontrole. Također je i člankom 20. stavkom 2. Zakona o nadzoru državne granice propisano da je voditelj jahte ili brodice namijenjene razonodi ili športu u međunarodnom prometu koji uplovi u hrvatsko teritorijalno more, dužan

najkraćim plovnim putem uploviti u najbližu luku u kojoj se nalazi pomorski granični prijelaz, radi obavljanja granične kontrole, osim u slučaju neškodljivog prolaska.

Člankom 60. Pomorskog zakonika propisano je da se za strani plovni objekt pri dolasku u luku mora predati lučkoj kapetaniji opća izjava, zdravstvena izjava i izvadak iz popisa posade i popis putnika.

Sukladno daljnjim odredbama u članku 4. Uredbe uvjetima za dolazak i boravak stranih jahti i brodica namijenjenih športu i rasonodi u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, zapovjednik brodice ili jahte strane državne pripadnosti koja uplovljava u Republiku Hrvatsku morskim putem, ali i zapovjednik plovila koje je u Republiku Hrvatsku dovezeno kopnenim putem ili se nalazi na čuvanju u luci i na drugom odobrenom mjestu u Hrvatskoj, dužan je prije plovidbe ishoditi vinjetu⁵ i ovjerovati popis posade u lučkoj kapetaniji ili njezinoj ispostavi.

Vinjetu moraju imati sva plovila dulja od 2,5 m ili im je snaga porivnih strojeva veća od 5 kW.

Vinjeta vrijedi godinu dana, a izdaje je lučka kapetanija ili njezina ispostava. Ishođenjem vinjete podmiruju se sve obveze koje uključuju:

- sigurnost plovidbe,
- korištenje objektima sigurnosti plovidbe,
- pomorsku informativnu kartu,
- upravnu pristojbu.

Vinjeta se lijepi na vidljivom dijelu na trupu ili nadgrađu plovila, a njezin odrezak na ovjerovljen popis posade i putnika, dakle osoba.

U pojedinim stručnim carinskim krugovima navedene činidbe lučkih kapetanija smatraju se kao one kojima je odnosno plovilo stavljeno u postupak privremenog uvoza, što prema autorovu mišljenju nije ispravno. Naime, sva strana plovila stavljaju se u postupak privremenog uvoza podnošenjem deklaracije carinarnici – pisane ili usmene. Pri stavljanju plovila u postupak privremenog uvoza sukladno članku 6. Aneksa C Istanbulske konvencije podnosi se usmena deklaracija, ali ne lučkoj kapetaniji, već carinarnici. Dakle, plovila se stavljaju u postupak privremenog uvoza sukladno članku 6. Aneksa C Konvencije podnošenjem usmene carinske deklaracije, i to na pomorskom (sezonskom ili stalnom) graničnom prijelazu carinskom službeniku pri uplovljavanju i obavljanju granične carinske kontrole i provjere, a za plovila koja se dovoze kopnenim putem - na cestovnom graničnom prijelazu pri ulasku u zemlju i obavljanju granične carinske kontrole i provjere. Navedene činidbe lučke kapetanije (i tom prigodom izdani dokumenti) mogu u kasnijim kontrolama i inspekcijskim nadzorima carinskim tijelima poslužiti samo kao pomoć i/ili kao određeni dokazi, ali se ne mogu smatrati postupcima kojima je plovilo stavljeno u proceduru privremenog uvoza.

⁵ Vinjeta, franc. *vignette*, zastava, ukras u knjizi ili rukopisu u obliku male sličice ili ornamenta na početku ili na kraju teksta; *usp.* etiketa.

Stranim jahtama i brodicama što uplovljavaju u unutarnje morske vode i teritorijalno more Republike Hrvatske radi rasonode, turističkog krstarenja, sudjelovanja u športskim natjecanjima ili nautičkim sajmovima - ne smiju se prevoziti putnici u Republici Hrvatskoj uz naplatu, to jest obavljati gospodarska djelatnost.

Strani državljani koji u Republiku Hrvatsku dolaze stranim plovilima namijenjenima rasonodi i športu i koji se za smještaj koriste tim plovilima - osim vinjete i ovjerovljenoga popisa posade koje izdaje lučka kapetanija, sukladno čl. 27. Pravilnika o statusu stranaca u Republici Hrvatskoj (NN, 202/03. i 145/04.) prijavljuju svoj boravak samo u luci ili pristaništu u kojemu se po njihovu dolasku u Hrvatsku obavlja kontrola prelaska državne granice. Prijava boravka podnosi se na obrascu zahtjeva za prijavu i odjavu boravišta i prebivališta tijelu ovlaštenomu za nadzor prelaska državne granice.

6.2. Opunomoćenikovo stavljanje stranog plovila u postupak privremenog uvoza

Foreign Vessel Activation into Temporary Import Procedure by the Assignee

Vrlo često vlasnik plovila ne dovozi osobno, već to u njegovo ime obavlja opunomoćenik. Naime, kako je već naglašeno, privremeni uvoz stranih plovila provodi se sukladno odredbama Istanbulske konvencije, Carinskog zakona i Uredbe za provedbu Carinskog zakona te se on može odobriti i kad plovilo ne uvozi izravno vlasnik, već njegov ovlašten opunomoćenik.⁶

U takvim okolnostima potrebno je priložiti sljedeće isprave:

- pismenu punomoć⁷ inozemnog vlasnika s prebivalištem u inozemstvu, s tim da mora biti ovjerovljena od ovlaštenog tijela zemlje iz koje se odnosno plovilo privremeno uvozi,
- dokaz o vlasništvu plovila stranoga državljanina koji ima stalno prebivalište u inozemstvu,
- odgovarajuću ispravu o registraciji plovila u inozemstvu i upisu u upisnik toga plovila u upisnik plovila države pripadnosti.

U takvim slučajevima ovlašten opunomoćenik odnosno plovilo na graničnom carinskom međunarodnom prijelazu prijavljuje na temelju naznačenih isprava.

Člankom 9. stavkom 1. alinejom 6. Uredbe o uvjetima za dolazak i boravak stranih jahti i brodica namijenjenih športu i rasonodi u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske - propisano je da

⁶ Opunomoćenik je osoba koja posjeduje punomoć. Sukladno odredbama članka 58. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku (NN, br. 53/91.), svaka poslovno potpuno sposobna osoba koju je osoba o čijim se pravima i obvezama rješava, odredila za poduzimanje svih ili nekih radnja u tom postupku. Radnje u postupku što poduzima opunomoćenik u granicama izdane punomoći imaju jednaki pravni učinak kao da ih je poduzela sama stranka.

⁷ Punomoć je samostalan, apstraktan i jednostran posao, jednostrana izjava volje kojom vlastodavac izjavljuje da će se u okviru punomoći smatrati punomoćnikove radnje za svoje.

se na brodicu ili jahti strane državne pripadnosti koja plovi u Hrvatskoj, u svrhu provjere, među ostalim, moraju u izvorniku nalaziti dokaz o vlasništvu ili punomoć za korištenje plovilom, a člankom 4. stavkom 2. Pravilnika o brodicama i jahtama propisano je da se na brodicu ili jahti za osobne potrebe mora za vrijeme plovidbe nalaziti vlasnik brodice ili jahte, članovi njegove uže obitelji ili osoba ovlaštena pisanom i ovjerenom punomoći. Osim toga, po članku 147. Pomorskog zakonika zapovjednik je broda odgovoran za sigurnost broda i red na brodu te, u granicama određenima Zakonikom i drugim propisima, ima javna ovlaštenja na brodu i zastupa kompaniju. Međutim, kad je zapovjednik strane jahte upisane u hrvatski upisnik jahta strana fizička osoba, navedena javna ovlaštenja ima član posade ako je hrvatski državljanin ili ima boravište na području Republike Hrvatske.

Prema tome svako plovilo koje dovodi opunomoćenik vlasnika plovila (obično je to član posade, ili zapovjednik) može bez vlasnika dovesti plovilo kopnom ili morem u Hrvatsku i staviti ga u postupak privremenog uvoza sukladno članku 6. Aneksa C Konvencije podnošenjem usmene carinske deklaracije carinskom službeniku na graničnom prijelazu, bilo da plovilo dovozi morem ili kopnom, jer ne postoji različit postupak kad opunomoćenik stavlja plovilo u postupak privremenog uvoza.

Dakle, nije problem u tomu što strano plovilo u postupak privremenog uvoza stavlja opunomoćenik, ili zapovjednik na plovilu, već je riječ o tomu kako spriječiti da se rezident koristi stranim plovilom za osobne potrebe, to jest za sport i razonodu, te kako to utvrditi i procesuirati.

6.3. Važnost popisa posade i putnika

The Importance of the List of Crew and Passengers

Vrlo je bitno razlikovati posadu i putnike na svakom plovilu. Na većim plovilima nautičkog turizma radi se o zaposlenoj (i plaćenju) brodske posadi, dok na manjim plovilima posadu čini samo vlasnik i/ili članovi njegove obitelji, a ponekad i neke druge osobe. Putnici su osobe koje borave na plovilu, a nisu članovi posade. Autor je mišljenja, dakle, da nije sporno ako rezident boravi na stranom plovilu kao član posade (npr. kao skiper) bez obzira na to je li ili nije na plovilu istovremeno i sam vlasnik plovila, ali je bitno da se on plovilom ne može i ne smije koristiti za svoju (osobnu) razonodu, šport i rekreaciju i/ili razonodu, šport i rekreaciju članova svoje obitelji. Jednako tako autor misli da rezident može boraviti na stranom plovilu uz nerezidenta – vlasnika plovila kao putnik uz uvjet da njegov boravak nije rezultat komercijalnoga odnosa s vlasnikom. Važno je da se takvim plovilom rezident ne koristi samostalno, dakle osobno za svoje potrebe i/ili potrebe svoje obitelji, te da je kao putnik upisan u popis putnika predmetnoga stranog plovila.

6.4. Razlozi zašto neke odredbe pomorskih podzakonskih propisa otežavaju provedbu carinskih inspeksijskih nadzora nad stranim plovilima u carinskom području Republike Hrvatske

Reasons why some Provisions of the Law Regulations Abstract the Application of Custom Inspection Survey on Foreign Craft in the Custom Area of the Republic of Croatia

S carinsko-pravnog motrišta u provedbi inspeksijskih nadzora nad stranim plovilima u hrvatskom carinskom području i procesuiranju počinitelja prekršaja najbitnije je razlikovati posadu od putnika na svakom plovilu. Međutim, podzakonski propisi doneseni na temelju novog Pomorskog zakonika, poglavito Uredba o uvjetima za dolazak i boravak stranih jahti i brodica namijenjenih športu i razonodi u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, pokazuju prilično kaotično stanje u nautičkom turizmu u dijelu koji se odnosi upravo na dolazak i boravak stranih plovila nautičkog turizma u Hrvatsku jer su tim propisima uvedene tri kategorije popisa: popis posade, popis putnika i popis osoba, pa je veoma teško razlučiti koji je koji i kad se koji podnosi.

Naime, posebno velika neusklađenost, kontradiktornost i neprimjenjivost u praksi odnosi se na odredbe Uredbe o uvjetima za dolazak i boravak stranih jahta i brodica namijenjenih športu i razonodi u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske kojima se propisuje obveza posjedovanja i ovjeravanja popisa posade i putnika ili popisa osoba. Bez obzira na činjenicu da su neke odredbe iz te Uredbe tekstualno nešto poboljšane u usporedbi s prethodnom Uredbom, bitni elementi neusklađenosti i kontradiktornosti, prema autorovu osobnom mišljenju, nisu otklonjeni, a neka nova rješenja čak su unijela i dodatnu pomutnju u tumačenju propisanog načina kako postupiti u dolasku stranog plovila u teritorijalno more i unutrašnje morske vode Republike Hrvatske.

Tako je člankom 4. navedene Uredbe propisano da je zapovjednik plovila koje uplovljava u Republiku Hrvatsku morskim putem ili plovila dovezenoga kopnenim putem ili onoga koje se nalazi na čuvanju u luci i na drugom odobrenom mjestu u Republici Hrvatskoj, dužan ishoditi vinjetu i ovjerovati popis posade i putnika ili popis osoba u lučkoj kapetaniji ili njezinoj ispostavi. Popis osoba daje se na obrascu koji je u Prilogu 2., a sastavni je dio Uredbe.

Člankom 8. Uredbe propisana je obveza da popis osoba mora voditi i ovjerovati zapovjednik plovila na kojemu će se izmjenjivati osobe tijekom plovidbe u Republici Hrvatskoj.

Člankom 7. Uredbe propisano je da plovilo mora biti na vidljivom mjestu označeno vinjetom prema obrascu vinjete danom u Prilogu 1. Uredbe, a koji je njezin sastavni dio, i da vinjetu mora imati plovilo duljine 3 m ili veće, ali i ono duljine manje od 3 m ako mu je ukupna snaga porivnih strojeva 5 kW ili jača.

Dakle, iz navedenih odredba može se zaključiti da je zapovjednik plovila na kojem se neće izmjenjivati osobe

tijekom plovidbe u Republici Hrvatskoj, a koje uplovljava u Republiku Hrvatsku morskim putem, dovezeno je kopnenim putem ili se nalazi na čuvanju u luci i na drugom odobrenom mjestu u Republici Hrvatskoj, dužan ishoditi vinjetu te ovjerovati samo popis posade i putnika, a ne i popis osoba. Na takav zaključak upućuju i odredbe u članku 8. stavku 8. Uredbe, kojima se propisuje da se popis osoba može ishoditi prilikom ishođenja vinjete, ili naknadno kad nastaje promjena posade u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, te da se može ispunjavati i sukcesivno, a najkasnije pri ukrcaju na plovilo svake pojedine osobe.

Kako je člankom 9. stavkom 2. Uredbe propisano da plovila na kojima se mora nalaziti popis osoba, ne moraju imati popis posade i putnika osim prilikom uplovljavanja ili isplovljavanja iz unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske, postavlja se daljnje pitanje trebaju li takva plovila pri uplovljavanju i isplovljavanju imati oba popisa: popis posade i putnika te popis osoba, koji inače moraju imati. Ako je odgovor pozitivan, to je tad u suprotnosti s člankom 4. Uredbe, gdje je propisano da je zapovjednik plovila koje uplovljava u Republiku Hrvatsku, dužan ovjeriti popis posade i putnika ili popis osoba u lučkoj kapetaniji ili njezinoj ispostavi. Dakle, ovjerovati ili popis posade i putnika ili popis osoba, a nikako oba! Ta činjenica upućuje na to da navedene odredbe Uredbe nisu usklađene ni s temeljnim propisom – Pomorskim zakonikom, a sama Uredba donesena je na temelju članka 1020. stavka 1. alineje 2. Pomorskog zakonika. Naime, člankom 60. Pomorskog zakonika propisano je da je strani plovni objekt dužan pri dolasku u luku predati lučkoj kapetaniji opću izjavu, zdravstvenu izjavu i izvadak iz popisa posade i popis putnika, pri odlasku iz luke izvadak iz popisa posade i popis putnika samo za one osobe koje su ukrcaje ili iskrcane dok se on nalazio u luci, dok strani plovni objekt koji dolazi iz hrvatske luke ne predaje u drugoj hrvatskoj luci izvatke iz popisa posade i popisa putnika za one osobe koje se ne iskrcavaju niti ukrcaju u toj luci.

Razvidno je međutim i da poglavito manja strana plovila, imaju samo popis posade, ali ne i putnika, zbog vrlo jednostavnoga razloga što nemaju putnika.

Međutim, potrebno je naglasiti da je, bez obzira na navedene pomorske propise, sukladno članku 20. stavku 5. Zakona o nadzoru državne granice (NN, br. 173/03.), koji je kao zakonski propis višeg ranga od navedene (pomorske) Uredbe, voditelj jahte ili brodice namijenjene razonodi ili športu u međunarodnom prometu, po dolasku iz inozemstva i prije odlaska u inozemstvo, dužan predati graničnoj policiji popis članova posade i putnika na plovilu.

U Dodatku Naputka za izdavanje vinjete⁸, koji je Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka donijelo nakon Uredbe, a radi informiranja inozemnih nautičara, među ostalim stoji i da se popis osoba na plovilima koja dolaze morskim putem ne mora ishoditi pri dobivanju vinjete, već i naknadno uz promjenu posade u Hrvatskoj. Kako je odredbama članka 7. stavka 8. Uredbe propisano da se odrezak vinjete mora zalijepiti na popis osoba iz

članka 8. Uredbe na plovilo koje mora imati vinjetu, postavlja se logično pitanje gdje će zapovjednik takva plovila zalijepiti odrezak vinjete. Hoće li odrezak vinjete zalijepiti na popis posade i putnika iako to nije propisano?

Pritom se neminovno, samo po sebi, nameće i pitanje: Može li se formulacija „popis osoba na plovilima koje dolaze morskim putem ne mora se ishoditi prilikom ishođenja vinjete, već se može ishoditi i naknadno kada dolazi do promjene posade u Hrvatskoj“ tumačiti tako da se taj popis ne može ishoditi naknadno uz promjenu putnika u Hrvatskoj (dakle samo putnika, ne i posade, jer se spominje samo posada)? Naime, prema Pomorskom zakoniku pojam „putnik“ se odnosi na svaku osobu na pomorskom objektu, osim djece s manje od jedne godine života i osoba zaposlenih na brodu u bilo kojem svojstvu. Prema članku 3. stavku 1. točki 13. Pravilnika o brodicama i jahtama pojam „posada brodice“ uključuje osobe koje upravljaju brodicom, ali i druge koje obavljaju poslove u svezi s plovidbom brodice, a prema točki 14. pojam „posada jahte“ obuhvaća zapovjednika jahte i druge osobe koje su upisane u popis posade, dok pojam „osobe u brodici ili jahti“ prema točki 12. istoga članka i stavka uključuje i članove posade i putnike na brodici ili jahti.

6.5. Isplovljenje plovila iz Republike Hrvatske

Craft Departure from the Republic of Croatia

Člankom 10. Uredbe o uvjetima za dolazak i boravak stranih jahti i brodica namijenjenih športu i razonodi u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske propisano je da se zapovjednik plovila prije isplovljenja iz Republike Hrvatske mora podvrgnuti graničnoj kontroli i ovjerovati popis posade i putnika u lučkoj kapetaniji ili njezinoj ispostavi. Nakon toga on je dužan najkraćim putem napustiti hrvatske unutarnje morske vode i teritorijalno more.

Prema autorovu mišljenju razvidno je da sama formulacija „zapovjednik brodice ili jahte strane državne pripadnosti dužan je prije isplovljenja iz Republike Hrvatske podvrgnuti se graničnoj kontroli“ nije primjerena, a ni jasna. Očito se mislilo na kontrolu svih osoba na plovilu (posade i putnika uključujući i zapovjednika) i samoga plovila, međutim, zbog nepreciznosti navedene formulacije, strogo pravno gledajući na to je obvezan samo zapovjednik plovila. I formulacija o isplovljenju najkraćim putem zasigurno se odnosila na plovilo, sve putnike i posadu, uključujući i zapovjednika, ali strogo pravno gledajući riječ je o obvezi samo zapovjednika plovila.

U razmatranju ovoga pitanja potrebno je imati u vidu odredbe u članku 6. Pravilnika o načinu obavljanja nadzora državne granice, kojim je propisano da se granična kontrola u međunarodnom pomorskom prometu redovito obavlja na graničnom prijelazu u međunarodnim lukama za pomorski promet, ili lukama na unutarnjim vodama iz kojih plovilo isplovljava ili u koje uplovljava, ali i na plovilu. Granična kontrola na teretnom ili putničkom brodu može se obavljati i izvan graničnoga prijelaza kad brod iz tehničkih razloga ne može uploviti u među-

⁸ Dostupno na: <http://www.mmtp.hr>.

narodnu pomorsku luku i luku na unutarnjim vodama u kojoj je granični prijelaz. Pri kontroli isprava propisanih za prelazak državne granice u međunarodnom pomorskom prometu i međunarodnom prometu na unutarnjim vodama utvrđuje se identitet svih osoba na plovilu uspoređivanjem podataka iz isprava propisanih za prelazak državne granice s podacima na popisu putnika i popisu članova posade. Prije uplovljavanja plovila u međunarodnu pomorsku luku policijska postaja granične policije će na temelju sigurnosne prosudbe (imajući u vidu rutu plovila, polaznu luku i luke u kojima je ono pristajalo, sigurnosni migracijski rizik i ostale okolnosti), odmah po uplovljavanju obaviti graničnu kontrolu svih putnika i članova posade sukladno odredbama članaka 7. i 8. Pravilnika, uz detaljan pregled plovila, a kad su ispunjeni zakonom određeni uvjeti, i pretragu plovila. Granična kontrola na brodovima na kružnim putovanjima može se obaviti selektivno (kad se, unatoč angažiranju svih organizacijskih i kadrovskih mogućnosti, ne dade obaviti kontrola svih putnika) uvidom u popis putnika, uz izdavanje granične propusnice sukladno posebnim propisima.

6.6. Jesu li pojmovi „zapovjednik plovila“ i „voditelj plovila“ sinonimi?

Are the Terms Craft Master and Shipper Synonymous?

Iz svega navedenog je razvidno da je pojam „zapovjednik plovila“ veoma važan, ali on Pomorskim zakonikom nije posebno definiran. Po prirodi same stvari na plovilu mora postojati jedna osoba koja je odgovorna za sigurnost plovila, osoba i stvari na njemu. Ta osoba mora, s obzirom na njezine funkcije, imati ovlaštenje zapovijedanja. Dakle, zapovjednik plovila, pa tako i broda, glavni je starješina, pa su prema tome svi članovi posade i putnici dužni izvršavati njegova naređenja izdana u okviru njegovih funkcija. Kad su u pitanju plovila, zapovjednika koji ujedno nije vlasnik plovila, bilo da je riječ o rezidentu ili nerezidentu, može se smatrati opunomoćenikom, to jest zakonskim zastupnikom (zastupnik po zakonu), kojeg vlasnik plovila imenuje (i razrješava). To pravo, po naravi stvari, proizlazi iz pojma vlasništva plovila, jer vlasnik ima sveukupnu upravu nad plovilom koju izvršava preko zapovjednika broda kao svojega *ex lege* zastupnika.

U tom smislu potrebno je istaknuti da se u Pravilniku o brodicama i jahtama rabe pojmovi „voditelj brodice i zapovjednik jahte“, a u Zakonu o nadzoru državne granice (NN, br. 173/03.) pojmovi „voditelj jahte ili brodice“ namijenjene rasonodi ili športu u međunarodnom prometu. Također treba naglasiti da se u članku 2. stavku 1. točki 2. Pravilnika o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske (NN, br. 90/05.) pojam „zapovjednik jahte“ odnosi na osobu koja upravlja jahtom, dok se u točki 3. istog članka i stavka pod pojmom „voditelj brodice“ razumijeva osoba koja upravlja brodicom.

Dakle, prema autorovu mišljenju, pojmovi „zapovjednik plovila“ i „voditelj plovila“ u navedenom se smislu trebaju smatrati sinonimima.

6.7. Koja su to plovila što nemaju mogućnost duljega boravka?

Which are the Vessels that Can not Stay Longer?

Prema autorovu mišljenju problematična i sporna je i odredba članka 6. Uredbe o uvjetima za dolazak i boravak stranih jahti i brodica namijenjenih športu i rasonodi u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske kojom je propisano da popis posade i putnika ne moraju imati plovila što nemaju mogućnost duljeg boravka na plovilu.

Takvu definiciju autor drži manjkavom, nedorečenom, teško prihvatljivom i teško primjenjivom, poglavito iz razloga što ona u takvu obliku zasigurno izaziva različita tumačenja i različitu primjenu u praksi. Da bi se moglo odgovoriti na pitanje na kojem plovilu nema mogućnosti za dulji boravak, potrebno je proučiti i analizirati one dijelove zakonskih i podzakonskih propisa što se odnose na plovila na kojima je moguć dulji boravak.

Prema samoj definiciji iz članka 5. stavka 1. točke 20. Pomorskog zakonika jahta jest plovni objekt za šport i rasonodu, neovisno o tome koristi li se njome za osobne potrebe ili za gospodarsku djelatnost, a duljine je veće od 12 m i namijenjen je za dulji boravak na moru, te je uz posadu ovlašten prevoziti ne više od 12 putnika, dok je točkom 15. istog članka i stavka brodice definirana kao plovni objekt namijenjen za plovidbu morem koji nije brod ili jahta, koje je duljina veća od 2,5 m ili je ukupna snaga porivnih strojeva veća od 5 kW. Uspoređujući te dvije definicije uočava se da se uvjet namjene za dulji boravak na moru odnosi samo na jahte, a ne i na brodice. Pritom, brojni su primjeri tipova luksuznih plovila nautičkog turizma od kojih se, s obzirom na duljinu, neki smatraju jahtama, a neki brodicama. Nelogičnost se sastoji u tome da, s obzirom na citirane definicije, neka navedena plovila trebaju biti namijenjena za dulji boravak na moru, a neka ne, a konstrukcijske razlike među njima gotovo da i nema osim neznatne razlike u duljini, ponekad od svega nekoliko centimetara.

Sukladno danim Uputama za ispunjavanje izvještaja o iznajmljivanju plovila za rasonodu i šport (čarter) na obrascu TU-18 ip, definirane su:

- motorne jahte kao plovni objekti na motorni pogon koji služe rasonodi, športu ili rekreaciji, a koji prema uobičajenim pomorskim uzancama imaju kabinu s najmanje dva ležaja, WC i uređaje za kuhanje,
- jahte na jedra kao plovni objekti za rasonodu, šport ili rekreaciju čije je osnovno pogonsko sredstvo vjetar, a raspolažu kabinom s najmanje dva ležaja, WC-om i uređajem za kuhanje,
- ostala plovila, kao čamci (drveni, plastični, gumeni i dr.) duljine 3 m i više ili duljine manje od 3 m ako imaju motor. Tu pripadaju gliseri ako ne ispunjavaju uvjete za razvrstavanje u jahte, to jest da imaju kabinu s najmanje dva ležaja, WC i uređaje za kuhanje.

Sukladno navedenom autor drži da bi trebalo zaključiti kako su minimalni uvjeti koje svako plovilo s mogućnošću duljeg boravka na moru mora imati - uz propisani ležaj kabina, WC i uređaj za kuhanje.

7. Neka otvorena pitanja u svezi s čuvanjem i/ili popravkom plovila (zimovanje)

Some Open Questions Related to Storage and Repair of Craft (Wintering)

Strano plovilo može se ostaviti na popravku ili čuvanju (zimovanje) kod domaćih pravnih ili fizičkih osoba koje su za takvu djelatnost registrirane. Osoba koja je primila plovilo na popravak ili čuvanje dužna je u roku od pet dana o tome izvijestiti najbližu carinsku ispostavu. Strano plovilo može se ostavljati i na drugomu čuvanom mjestu uz suglasnost carinskoga tijela. Sukladno točki II. Naputka o smještaju privremeno uvezenih plovila i kamp-kućica pod carinski nadzor kod za to ovlaštenih osoba br. 04/04., klasa: 413-06/02-03/06, ur. broj: 513-02-1221/3-04-6 od 20. veljače 2004. (dalje u tekstu: Naputak 04/04.) popunjeni primjerak obrasca zahtjeva za smještaj plovila pod carinski nadzor u marinu iz Priloga 5. dostavlja se carinarnici u roku od pet dana.

Sukladno članku 269. stavku 1. točki e) Uredbe za provedbu Carinskog zakona, rok za završetak postupka za privremeno uvezena prijevozna sredstva za morski i riječni promet je šest mjeseci u dvanaestomjesečnom razdoblju. Odobreno šestomjesečno razdoblje za privremeni uvoz plovila se prekida ako se plovilo nalazi na zimovanju ili popravku, za neko određeno potrebno vrijeme, koje se ne smatra efektivnim korištenjem plovilom.

Sukladno članku 260. Uredbe za provedbu Carinskog zakona, ukupno razdoblje u kojemu se plovilo nalazi u postupku privremenog uvoza poradi ispunjenja iste svrhe i kod istog korisnika postupka, ne smije biti dulje od 24 mjeseca, pa čak i kad je postupak privremenog uvoza završen stavljanjem odnosnog plovila u drugi carinski postupak s odgodom, te je, nakon toga, ono ponovno stavljeno u postupak privremenoga uvoza.

Iako je svojim dopisom klasa: 413-01/06-01/536, ur. broj: 513-02-1220/1-06-2 od 19. prosinca 2006. Središnji ured Carinske uprave naglasio da privremeno uvezeno plovilo može biti, primjerice, godinu dana u privremenom uvozu, pa godinu dana u carinskom skladištu tipa E⁹ (marini), ali iza toga mora napustiti carinsko područje Republike Hrvatske (mišljenje Glavne uprave za poreze i carinsku uniju – TAXUD), o toj činjenici gotovo ni jedna carinarnica ne vodi uopće računa tako da u našim marinama imamo plovila koja su tu bez prekida deset i više godina.

⁹ Sukladno odredbama članka 231. stavak 4. točka b. Uredbe za provedbu Carinskog zakona skladište tipa E je privatno carinsko skladište, pa odgovornost snosi posjednik skladišta, koji je ujedno i korisnik, ali ne mora biti i vlasnik robe, i kod kojega za postupak nije nužno da se roba skladišti na mjestu odobrenom kao carinsko skladište.

Dosad provedenim inspekcijama skladišta tipa E za koje je carinarnica izdala odobrenje za smještaj i čuvanje stranih plovila, ustanovljeno je da većina marina Naputkom 04/04. propisanu evidenciju o smještaju stranih plovila (uključujući i trajlere) ne vodi ni računalno ni ručno. Naime, ustanovljeno je da poglavito marine u sastavu trgovačkoga društva ADRIATIC CROATIA INTERNATIONAL CLUB d. d. iz Opatije tu evidenciju (uključujući i trajlere) vode računalno prema vlastitom centraliziranom računalnom programu sa sljedećim rubrikama: redni broj, datum dolaska, ime plovila, duljina, zastava, ime gosta i permit, dok propisana evidencija prema obrascu iz Priloga 2. Naputka br. 04/04. treba imati rubrike: redni broj, plovilo, vlasnik plovila, odgovorna osoba (za plovila u vlasništvu pravne osobe), zemlja i oznaka registracije plovila, broj prijave dolaska i boravka, broj i datum ugovora o godišnjem vezu, datum smještaja plovila na vez u marinu, izmjene posade, datum napuštanja marine, ovjere liste inventara plovila i napomene, uz dopunsku evidenciju za plovilo evidentirano pod br. ____, sa sljedećim rubrikama: privremeno isplivljavanje plovila, ponovno uplovljavanje plovila, ukupan zbroj dana efektivnog korištenja plovilom, odgovorna osoba u marini (ime i prezime, JMBG, tel. i fax).

Osim toga, ustanovljeno je da ove marine:

- od vlasnika plovila koji smješta privremeno uvezeno plovilo sukladno Aneksu C Konvencije o privremenom uvozu, ne zahtijevaju da popuni propisani obrazac „Zahtjev za smještaj plovila pod carinski nadzor u marinu“ iz Priloga 5. Naputka br. 04/04., čime se praktično završava postupak privremenog uvoza određenog plovila,
- u svoju evidenciju ne upisuju knjigovodstvene zapise o smještaju privremeno uvezenih plovila, te ne upisuju oznaku „PU“ i ne popunjavaju zatamnjeni dio obrasca zahtjeva iz Priloga 5. Naputka br. 04/04. tako da plovilo prigodom smještaja ne dobiva svoj redni broj koji bi trebalo upisati u zatamnjeni dio obrasca zahtjeva iz Priloga 5., već dobivaju različite (i promjenjive) redne brojeve prema abecednom redu imena plovila,
- budući da većinom ne vode evidenciju kako je to propisano Naputkom br. 04/04., primjerak obrasca zahtjeva za smještaj plovila pod carinski nadzor u marinu iz Priloga 5. ne dostavljaju carinarnici u roku od 5 dana, kako je propisano u točki II. Naputka br. 04/04.,
- budući da u velikom broju ne vode evidenciju za privremeno uvezena plovila smještena u marinu, ne postupaju u skladu s odredbama propisanim u točki III. Naputka br. 04/04., koja se odnosi na povremeno isplivljavanje i uplovljavanje privremeno uvezenih plovila u privatne svrhe po Aneksu C, smještenih na čuvanje pod carinski nadzor u marine,
- odobrenu ručnu evidenciju o smještaju stranih plovila (uključujući i trajlere) većinom ne vode sukladno Naputku 04/04. jer košuljice pojedinih plovila ne nose propisane redne brojeve prema knjigovodstvenim zapisima upisa u evidenciju, niti sadržavaju

odgovarajuću dokumentaciju propisanu točkom II. Naputka 04/04.,

- u većini ne postupaju prema odredbama članaka od 110. do 123. Carinskog zakona i članaka od 231. do 241. Uredbe za provedbu Carinskog zakona vezanima za postupak carinskog skladištenja, to jest uopće ne obavještavaju carinsku ispostavu o prestanku postupka carinskog skladištenja za smještena plovila, pa se u evidencijama koje vode ne može ustanoviti datum prekida postupka carinskog skladištenja. Naime, kako se danom stavljanja plovila u carinsko skladište završava postupak njegova privremenog uvoza (*explicite* navedeno u točki II. podtočki 5. Naputka 04/04., a objašnjeno u dopisu Središnjeg ureda Carinske uprave, klasa: 413-01/06-01/536, ur. broj: 513-02-1220/1-06-2 od 19. prosinca 2006.), on se nastavlja, to jest počinje ponovno teći dana kad vlasnik preuzme plovilo, dakle dana prestanka postupka carinskoga skladištenja.

U svezi s navedenim autor misli da carinarnice i carinske ispostave moraju intenzivirati i pooštriti nadzor odobrenih skladišta tipa E u marinama u skladu s točkom 12. Naputka 04/04., koja glasi: „Nadležna carinarnica je ovlaštena obavljati kontrolu odobrene evidencije putem knjigovodstvenih zapisa i usporediti sa stvarnim stanjem u marini te u cilju provedbe nadzora redovito kontaktirati sa nadležnim lučkim kapetanijama glede pribavljanja ažurnih obavijesti u svezi sa izdavanjem prijave za dolazak i boravak plovila.“

Naime, ako se, primjerice, inspekcijskim nadzorom i naknadom provjerom skladišta tipa E za strano plovilo koje se nalazi u marini na zimovanju, utvrdi da je za njega lučka kapetanija protekle sezone ovjerala popis posade i/ili putnika, to jest popis osoba na kojemu je kao zapovjednik upisan rezident i/ili druge osobe koje žive i rade i imaju prebivalište u Hrvatskoj, autor drži da samo na temelju te činjenice i samo takva dokaza carinarnica može i treba pokrenuti odgovarajući carinskoprekršajni i/ili carinskoupravni postupak.

Prekršaji za navedenu protupravnu uporabu plovila propisani su člankom 241. stavkom 1. točkom 10. Carinskog zakona i za te je predviđena novčana kazna: za pravnu osobu od 3.000 do 900.000 kuna, a za fizičku osobu i odgovornu osobu u pravnoj osobi od 1.000 do 100.000 kuna.

8. Zaključak

Conclusion

Privremeni uvoz znači carinski postupak prema kojemu se neki proizvodi, uključujući i prijevozna sredstva, mogu unijeti u carinsko područje uz uvjetno oslobođenje od plaćanja uvoznih carina i poreza, a bez primjene zabrana ili ograničenja uvoza gospodarske naravi. Uvjetno oslobođenje očituje se u tomu što takvu robu i prijevozna sredstva treba uvesti s točno određenom svrhom u Republiku Hrvatsku; ona mora biti namijenjena ponovnom izvozu u određenom roku u

kojemu ta roba mora ostati u istom stanju i bez promjena, osim uobičajene amortizacije zbog trošenja pri uporabi.

Institutom privremenoga uvoza prema „Aneksu C“ Istanbulske konvencije mogu se poslužiti strani državljani koji svojim plovilima dolaze na privremeni boravak u Hrvatsku i hrvatski državljani s uobičajenim mjestom stanovanja izvan carinskoga područja Republike Hrvatske, što znači da izvan hrvatskoga carinskoga područja imaju prebivalište ili uobičajeno boravište.

Pri utvrđivanju jednoga od dvaju kumulativnih uvjeta za stavljanje stranih rekreacijskih plovila u postupak privremenog uvoza usmenom deklaracijom, koji se odnosi na rezidentovu uporabu takva plovila, smatraju se sljedeći slučajevi:

- a) kad je nerezident vlasnik stranog plovila i osobno njime upravlja,
- b) kad je nerezident vlasnik plovila, a plovilom upravlja skiper koji može biti nerezident ili rezident,
- c) kad je nerezident vlasnik plovila i osobno upravlja plovilom ili plovilom upravlja skiper koji može biti nerezident ili rezident, a na plovilu se uz vlasnika kao putnik nalazi i rezident, uz uvjet da njegov boravak nije rezultat komercijalnog odnosa s vlasnikom.

Administrativne poslove za vlasnika plovila, dovoz plovila iz inozemstva ili odvoz plovila u inozemstvo kopnom ili morem može obaviti i treća osoba, uz punomoć ili ugovor s vlasnikom plovila.

Svako strano plovilo koje dovodi opunomoćenik vlasnika plovila (obično je to zapovjednik) može bez vlasnika dovesti plovilo kopnom ili morem u Hrvatsku i staviti ga u postupak privremenog uvoza sukladno članku 6. Aneksa C Konvencije podnošenjem usmene carinske deklaracije carinskom službeniku na graničnom prijelazu. Sukladno tome ne postoji različit postupak pri stavljanju plovila u postupak privremenoga uvoza u skladu s člankom 6. Aneksa C Konvencije preko opunomoćenika u dolasku morskim ili kopnenim putem.

Tehničke radnje (prijevoz, premještanje, vožnja radi otkrivanja kvara, provjera nakon servisa i sl.) mogu obavljati djelatnici pravne osobe kojoj je to registrirana djelatnost ili obrt, te fizičke osobe odgovarajuće kvalifikacije na osnovi ugovora o djelu sklopljenoga s vlasnikom plovila ili s od njega ovlaštenom osobom.

Ovlašteni carinski službenici trebali bi temeljito poznavati predmetnu problematiku pa uz carinske moraju dobro poznavati i druge propise, poglavito one iz područja pomorstva koji se na nju odnose. Naime, velika odgovornost upravo leži na njima jer se očekuje da tijekom inspekcijskih nadzora prepoznaju sve zloporabe, prikupe za to dovoljno dokaza i procesuiraju sve utvrđene osnovane sumnje o zloporabi sa stranim plovilima.

Naime, kad se nakon obavljenih inspekcijskih nadzora utvrde nepravilnosti povezane s uporabom plovila pod stranom zastavom, valja pokrenuti postupke za naplatu carinskog duga i poreza za ona plovila kojih se vlasnici ponašaju suprotno odredbama Istanbulske konvencije i

Carinskog zakona. Jednako tako, ako su ostvarene sve zakonske pretpostavke, protiv vlasnika plovila potrebno je pokrenuti i prekršajni postupak, koji provode vijeća za prekršaje u carinarnicama.

Literatura

References

- Budman, M. – „Neki aspekti nautičkog turizma u Hrvatskoj i Svijetu“, Naše more, 43(1-2)1996.
- Dominis, Ž. – „Zabrana gospodarske djelatnosti stranim plovilima namijenjenim športu i rasonodi na moru i unutarnjim vodama Republike Hrvatske“, Carinski vjesnik, br. 5/2001.
- Dominis, Ž. – „Privremeni uvoz plovila nautičkog turizma u svrhu iznajmljivanja“, RRiF -Računovodstvo, revizija i financije, br. 4/2001.
- Dominis, Ž. – „Ovlasti carinskih službenika u obavljanju poslova carinskih i trošarinskih provjera“, RRiF - Računovodstvo, revizija i financije, br. 10/2001.
- Dominis, Ž. – „Plovila pod stranom zastavom u vodama Republike Hrvatske“, RiF - Računovodstvo i financije, br. 11/2001.
- Dominis, Ž. – „Novi propisi u hrvatskom nautičkom turizmu“, Naše more, br. 48 (5-6) 2001.
- Dominis, Ž. – „Crni charter u hrvatskom nautičkom turizmu“, »Naše more« br. 49 (1-2) 2002.
- Dominis, Ž. – „Novim propisima protiv zloporaba sa plovilima koja plove pod stranom zastavom“, RiF - Računovodstvo i financije, br. 4/2002.
- Dominis, Ž. – „Postupak inspekcijskog nadzora proizvoda čiji se promet oporezuje posebnim porezima“, RiF - Računovodstvo i financije, br. 7/2002.
- Dominis, Ž. – „Uplovljavaju li brodovi u zonu sive ekonomije?“, RiF - Računovodstvo i financije, br. 8/2002.
- Dominis, Ž. – „Stop crnom charteru?“, Carinski vjesnik, br. 2/2002.
- Dominis, Ž. – „Inspekcijski nadzor trošarinskih obveznika“, Carinski vjesnik, br. 5/2002.
- Dominis, Ž. – „Jesu li neki brodovi u lancu crnog chartera?“, Carinski vjesnik, br. 7/2002.
- Dominis, Ž. – „Ovlasti carinskih službenika u postupku obavljanja nadzora nad posebnim porezima - I. dio“, Informator, br. 5003/2002.
- Dominis, Ž. – „Ovlasti carinskih službenika u postupku obavljanja nadzora nad posebnim porezima - II. dio“, Informator, br. 5004/2002.
- Dominis, Ž. – „Posljedice nedefiniranosti pojma 'strani brod', Carinski vjesnik, br. 6/2004.
- Dominis, Ž. – „Novi Pomorski zakonik s motrišta carinskoga i poreznog prava“, Carinski vjesnik, br. 2/2005.
- Dominis, Ž. – „Vinjetom protiv crnog chartera“, Carinski vjesnik, br. 3/2005.
- Dominis, Ž. – „Zakoniti upis nezakonito uvezenih plovila“, Carinski vjesnik, br. 4/2005.
- Dominis, Ž. – „Novi pravilnik i pitanje ustavnosti zabrane djelatnosti iznajmljivanja stranih plovila“, Carinski vjesnik, br. 5/2005.
- Dominis, Ž. – „Nautički turizam i novi propisi – I. dio“, Informator, br. 5153/2005.
- Dominis, Ž. – „Nautički turizam i novi propisi – II. dio“, Informator, br. 5155/2005.
- Dominis, Ž. – „Može li se zabranom 'bijelog' spriječiti 'crni charter' u hrvatskom nautičkom turizmu? – I. dio“, Informator, br. 5158/2005.
- Dominis, Ž. – „Može li se zabranom 'bijelog' spriječiti 'crni charter' u hrvatskom nautičkom turizmu? – II. dio“, Informator, br. 5159/2005.
- Dominis, Ž. – „Rješava li novi pomorski zakonik pitanje 'crnog chartera' na našem moru?“, Novi Informator, br. 5307/2005.
- Dominis, Ž. – „Novi Pomorski zakonik i nezakonito iskorištavanje brodova“, RiF - Računovodstvo i financije, br. 2/2005.
- Dominis, Ž. – „Nautički turizam i novi pomorski propisi“, RiF - Računovodstvo i financije, br. 5/2005.
- Dominis, Ž. – „Aktualnosti u carinskom i deviznom poslovanju“, Seminarski materijal "TEB" - POSLOVNO SAVJETOVANJE, Opatija, 2005.
- Dominis, Ž. – „Novi Pomorski zakonik s motrišta carinskog prava“, Naše more br. 52 (5-6) 2005.
- Dominis, Ž. – „Teškoće u otkrivanju i kažnjavanju 'crnog čartera' stranim mega jahtama“, Carinski vjesnik, br. 1/2006.
- Dominis, Ž. – „Nova Uredba za strane jahte i brodice namijenjene sportu i rasonodi“, Carinski vjesnik, br. 5/2006.
- Dominis, Ž. – „Novine u Pravilniku o brodicama i jahtama“, Carinski vjesnik, br. 10/2006.
- Dominis, Ž. – „Produljen boravak za strana plovila nautičkog turizma u Republici Hrvatskoj“, Novi Informator, br. 5498/2006.
- Dominis, Ž. – „Carinski zakon - Redakcijski pročišćeni tekst Zakona s napomenama uz pojedine odredbe i pojmovnim kazalom (Narodne novine, br. 78/99., 94/99., 117/99. - ispr., 73/00., 92/01., 47/03. i 140/05.)“, Novi Informator, 2006.
- Dominis, Ž. – „Informacije za poduzetnika koji uvoze plovila“, RRiF - Računovodstvo, revizija i financije, br. 10/2006.
- Dominis, Ž. – „Postupak privremenog uvoza prijevoznih sredstava i plovila nautičkog turizma“, "TEB" - POSLOVNO SAVJETOVANJE, časopis Financije i porezi, br. 8/2006.
- Grabovac, I., *Enciklopedija pojmova pomorskog prava*, Književni krug, Split, 1991.
- Grabovac, I., *Hrvatsko pomorsko pravo i međunarodne konvencije*, Split, 1995.
- Grabovac, I., *Suvremeno hrvatsko pomorsko pravo i Pomorski zakonik* - Književni krug, Split, 2005.
- Marinović, Ž. – „Porezna davanja pri uvozu osobnih automobila i plovila“, Carinski vjesnik, br. 1/2004.
- Tomašić, J. – „Razvrstavanje nekih plovila i vozila u Carinsku i Poreznu tarifu“, Carinski vjesnik, br. 6/2005.
- Konvencija o privremenom uvozu (NN - Međunarodni ugovori, br. 16/98. i 1/03.),
 - Carinski zakon (NN, br. 78/99., 94/99., 117/99. - ispravak, 73/00., 92/01., 47/03., 140/05. i 138/06.),
 - Uredba za provedbu Carinskog zakona (NN, br. 161/03., 69/06. i 5/07.),

- Community Customs Code - Council Regulation (EEC) No 2913/92 („Službeni list“ EU, br. 302/92 - 117/05.),
- Commission Regulation, EC No 2454/1993 for the implementation of Council Regulation No 2913/1992 establishing the Customs Code („Službeni list“ EU, br. 253/93.),
- Pomorski zakonik (NN, br.181/04.),
- Zakon o nadzoru državne granice (NN, 173/03.),
- Recreational Crafts Directive RCD 2003/44/EC („Službeni list Europske unije“, br. 214 od 26. 8. 2003.),
- Pravilnik o posebnostima carinskog postupka u pomorskom, riječnom i zračnom prometu (NN, 62/00. i 81/00.),
- Pravilnik o načinu obavljanja nadzora državne granice (NN, br. 164/04., 187/04. i 19/07.),
- Uredba o uvjetima za dolazak i boravak stranih jahti i brodica namijenjenih športu i razonodi u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske (NN, br. 40/06.),
- Pravilnik o brodicama i jahtama (NN, br. 27/05.),
- Pravilnik o uvjetima koje mora zadovoljavati plovni objekt, te fizička ili pravna osoba koja obavlja djelatnost iznajmljivanja plovila (NN, br. 41/05.),
- Pravilnik o mjerilima za utvrđivanje vrijednosti oduzetih brodova i brodica (NN, br. 64/05.),
- Naredba o visini naknade za upis broda, jahte i brodice u upisnik brodova, odnosno jahti i očevidnik brodica, Naredba o visini naknade za privremeno obavljanje djelatnosti iznajmljivanja jahti i brodica i Naredba o visini naknade za sigurnost plovidbe koju plaćaju strane jahte i brodice (sve u NN, br. 2/05.),
- Pravilnik o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske (NN, br. 90/05.),
- Odluka o tehničkim pravilima hrvatskog registra brodova - baždarenje pomorskih brodova, brodica i jahti i Odluka o tehničkim pravilima hrvatskog registra brodova za statutarnu certifikaciju brodica i jahti (sve u NN, br. 99/05.).

Rukopis primljen: 17. 7. 2007.

